

РОЗДІЛ 4. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКАТУРИСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ ПІДПРИЄМСТВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУTOURISM INFRASTRUCTURE AS A FACTOR OF DEVELOPMENT
OF INDUSTRIAL COMPLEX OF ENTERPRISES OF THE WESTERN REGION

У статті розглянуто особливості функціонування ринку туристичних послуг, визначено недоліки діяльності підприємств які надають даний вид послуг. Сформульовано основні положення діяльності підприємств туристичного бізнесу, визначено перешкоди розвитку даного виду послуг, з'ясовано основні постулати розвитку даних послуг в умовах конструктивних змін і вимог світового ринку. Відмічено, що процеси інтеграції транспортної галузі в Європейську транспортну систему є одними з основних пріоритетів сьогодення для економіки України і подальшого її розвитку як з позиції туристично-рекреаційних послуг так і транспортних.

Ключові слова: туризм, туристична послуга, туристичний продукт, туристично-рекреаційний потенціал, ресурси.

В статье рассмотрены особенности функционирования рынка туристических услуг, определены недостатки деятельности предприятий оказывающих данный вид услуг. Сформулированы основные положения деятельности предприятий туристического бизнеса, определены препятствия развития данного вида услуг, выяснены основные постулаты развития данных услуг в условиях конструктивных изменений

и требований мирового рынка. Отмечено, что процессы интеграции транспортной отрасли в Европейскую транспортную систему являются одними из основных приоритетов сегодняшнего дня для экономики Украины и дальнейшего ее развития как с позиции туристско-рекреационных услуг, так и транспортных.

Ключевые слова: туризм, туристическая услуга, туристический продукт, туристско-рекреационный потенциал, ресурсы.

The article considers the peculiarities of the tourism market, identified the shortcomings of activity of the enterprises providing this type of services. Formulated the main provisions of the activities of tourist enterprises, identify obstacles to the development of such services, the main tenets of the development of these services in terms of design changes and requirements of the world market. It is noted that the processes of integration of transport sector into the European transport system are one of the main priorities of today for the economy of Ukraine and its further development from the perspective of tourist and recreational services, and transport.

Key words: tourism, tourist services, tourist product, tourist and recreational potential, resources.

УДК 332.146.3

Бєлова А.І.

д.е.н., професор кафедри економіки та менеджменту

Інститут інноваційної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури

Орловська О.В.

к.е.н., доцент кафедри гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Львівська філія Дніпропетровського національного університету

залізничного транспорту імені

академіка В. Лазаряна

Постановка проблеми. Ключовим фактором забезпечення надійності функціонування національного господарства та переходу до сталого розвитку економіки країни є активна розбудова не лише промислово-виробничого комплексу, а й туристично-рекреаційних комплексів України. Однак зазначену проблему можна розв'язати лише у разі обґрунтування теоретико-концептуальних підходів на засадах реалізації концепції реінжинірингу туристично-рекреаційного потенціалу держави, розробці методологічних засад економічного регулювання, отримання об'єктивного аналізу багатofункціональних залежностей між конститутивно-ключовими факторами впливу на цілеорієнтований розвиток туристично-рекреаційних комплексів, забезпечення органічності реалізації дії управлінських регуляторів процесного типу.

При цьому одним із найбільш результативних методів антикризового управління в умовах глобалізації економіки є реінжиніринг та формування умов поступального розвитку рекреаційно-туристичного комплексу, що пов'язані з переоцінкою ролі природних, трудових та інших економічних

ресурсів при змінних умовах суспільного виробництва. Тому саме політика активного реінжинірингу туристично-рекреаційних комплексів, яка спрямована на інвестування об'єктів, що підвищуватимуть цінність рекреаційної території, забезпечить раціоналізацію використання наявного стратегічного потенціалу та ефективність розвитку економіки країни.

За умов, коли відтворювальний процес у трансформаційному суспільстві характеризується нестабільністю, держава втрачає важелі впливу на розвиток окремих галузей, а економічне регулювання регіонального розвитку ще не сформувалося, як цілісна система, втрачаються оптимальні структурні пропорції та просторові пріоритети соціально-економічної сфери, руйнується її рекреаційна інфраструктурна складова, загострюється проблема економічної та екологічної безпеки держави.

Процеси інтеграції транспортної галузі в Європейську транспортну систему є одним із основних пріоритетів сьогодення для економіки України. Дана стратегія здатна розширити можливості України в галузі торгівлі між світовими країнами-

лідерами, обміну технологіями, новаціями, дасть поштовх для активного розвитку транспортної інфраструктури.

Туристичний ринок в Україні знаходиться сьогодні на стадії формування, стан його визначається соціально-економічними та політичними факторами розвитку країни, менталітетом населення та їхніми традиціями. Україна належить до країн, які тільки розвивають туристичну інфраструктуру, залучаючи до цього процесу новітні підходи та системи такі, як: використання маркетингового інструментарію, проведення соціологічних досліджень, залучення до забезпечення конкурентоздатної послуги можливості транспорту.

Розвиток транспорту сприяє активації багатьох складових народногосподарського комплексу України таких, як: промисловість, транспорт, впровадження нових досягнень науки і техніки, у питаннях розвитку туристичної сфери та його підрозділів, як найважливішої підгалузі економіки країни. Більшість країн світу сьогодні вирішують питання розвитку туризму, який є однією з найбільших, високоприбуткових і найбільш динамічних галузей економіки, у якому задіяна майже вся виробнича інфраструктура. Саме туризм відіграє сьогодні важливу роль у стимулюванні політичного, соціально-культурного і фізичного розвитку регіонів, сприяє підвищенню економічного добробуту громадян своєї країни. Для реалізації туристичної стратегії в Україні необхідним є виділення ресурсів на залучення та стимулювання розвитку різних сегментів та підприємств туристичного ринку.

Глобалізаційні процеси, що наразі відбуваються в економіці країни, вимагають розширення туристичних можливостей, а також ефективності використання ресурсного потенціалу регіонів та відповідних реформ з боку законодавчих структур. Туристичні міграції як у міжнародному, так і в національному масштабах вносять значний вклад у вирішення питань зайнятості, приносять дохід національним і регіональним структурам, підприємствам і т.д.

Добре розвинена туристична інфраструктура здатна приносити в бюджет країни значні кошти, які сприятимуть подальшому розвитку нових туристичних маршрутів, напрямків, дозволять впроваджувати досягнення наукових технологій та розробляти нові способи та види туристичних послуг. На жаль, в Україні туристичний бізнес з багатьох причин не досяг такого широкого розвитку, як за кордоном, а вивчення економічних та управлінських засад його тільки починає розглядатися, розвиватися і відкриватися для національної науки. Наприклад, таким важливим туристичним складовим, як менеджмент і маркетинг туристичних послуг, лише в останні роки почали навчати на університетському рівні і готувати відповідних

фахівців. У цих умовах все більш актуальним представляється освоєння зарубіжного досвіду, а також дослідження вітчизняної практики використання світових тенденцій розвитку туризму у сфері підприємств.

Наразі світова індустрія туризму входить у період постійно зростаючого обсягу подорожей, зростаючої конкуренції на рівні регіонів та підприємств туристичної індустрії, а також на ринку транспортних послуг. Таким чином підприємці змушені вдаватись до пошуку нових способів надання туристичних послуг, щоб залучати та збільшувати потік туристів.

Стан туристичної галузі України сьогодні характеризується слабо розвинутою інфраструктурою, зносом існуючої матеріальної бази, а також малою кількістю готельних засобів розміщення туристського класу (дво-, тризіркових) із сучасним рівнем комфорту, що вимагає залучення інвестицій у матеріально-технічну базу та інфраструктуру туризму. Значну роль для споживачів туристичних послуг відіграє вибір транспорту, де переважно споживачі обирають традиційно залізничний транспорт.

Постановка завдання. Дана проблематика полягає у необхідності та нагальності вирішення проблем, що виникають при організації надання транспортних послуг підприємствами туристичної сфери під час залізничних перевезень, а також пошук шляхів підвищення рівня конкурентоздатності залізничного транспорту в системі туристичної інфраструктури на ринку міжнародного туристичного руху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання транспортного забезпечення туристичного сегменту цікавило багатьох видатних вчених, провідних економістів, менеджерів та логістів таких, як М.Б.Біржаков і В.І.Нікіфоров, які приділяли значну увагу транспортному забезпеченню туризму. Провідні спеціалісти у галузі туризму такі, як Н.І.Кабушкін у своїй роботі «Менеджмент туризму» розкрив проблеми організації та управління туристичною сферою. Дядечко Л.П. у своїй роботі «Економіка туристичного бізнесу» приділяє значну увагу питанням сутності та функціонування підприємницької діяльності у даному виді діяльності.

Водночас потребують ґрунтовного наукового підходу формування домінант стратегічного управління цілеорієнтованими змінами в межах функціонування туристично-рекреаційних комплексів України для генерування умов щодо забезпечення реінжинірингу політики економічного регулювання розвитку регіонів, сприятливого інвестиційного клімату та підвищення інвестиційної привабливості туристично-рекреаційної сфери діяльності.

Також потребують подальшого вивчення й розв'язання системно-універсальні питання щодо:

а) доцільності формування дієвого механізму розбудови нової форми організації управління туристичною сферою на комуні тарних засадах;

б) активізації процесів модернізації підприємств туристичного бізнесу задля підвищення ефективності функціонування реального сектору економіки;

в) інкорпорації сучасної системи управління підприємствами туристичного бізнесу до національного механізму забезпечення економічної безпеки за використання усталеної в країнах європейського союзу економіко-статистичної системи класифікації територій *NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes)*. Проте, слід визнати об'єктивним таке: залучення до базових положень теорії регіональної економіки специфічних детермінант, що наразі продовжують розвиватися за рахунок використання статистичних принципів аналізу *NUTS*, уможливить врахування сучасних вимог до раціональності розміщення туристичних комплексів при суттєвому оновленні адміністративно-територіального устрою держави [7, 8].

Виклад основного матеріалу дослідження.

За умов, коли відтворювальний процес у трансформаційному суспільстві характеризується нестабільністю, держава втратила важелі на розвиток окремих галузей, а економічне регулювання регіонального розвитку ще не сформувалося як цілісна система, втрачаються оптимальні структурні пропорції та просторові пріоритети соціально-економічної сфери, руйнується її рекреаційна інфраструктурна складова, загострюється проблема економічної та екологічної безпеки як окремих регіонів, так і держави в цілому. З розвитком туристичної сфери з'явилася необхідність у визначенні термінології, категоріального поля туризму. У першу чергу це стосувалося поняття «туристична послуга». Згідно з податковим кодексом, туристична послуга розглядається, як послуга, суть якої полягає у тимчасовому розміщенні туриста в готелях, мотелях, кемпінгах, інших місцях тимчасового проживання при необхідності. Також обов'язково враховуються послуги харчування, транспортного, екскурсійно-інформаційного та іншого туристичного обслуговування, включаючи послуги зі страхування життя або здоров'я такого туриста чи його цивільної відповідальності перед третіми особами, включаються до вартості послуги з тимчасового розміщення туриста або вартості туристичного ваучера (путівки) [1].

У навчальній літературі туристична послуга позиціонується, як результат діяльності туристичного підприємства із задоволення відповідних потреб туристів, особливо в перевезеннях [2].

Таким чином, туристична послуга є корисна діяльність туристичного підприємства із задоволення потреб туриста. Згідно з трактуванням

М.Б.Біржакова – це сукупність цілеспрямованих дій у сфері обслуговування, яка орієнтована на забезпечення і задоволення потреб туриста і екскурсанта, що відповідає цілям туризму, характеру та спрямованості туристичної послуги, туру і не суперечить загальнолюдським принципам моралі і доброго порядку» [3].

Виходячи з вищевикладеного, можна підсумувати, що туризм – це диверсифікований міжгалузевий комплекс соціально-побутової інфраструктури, який має виробничі і невиробничі функції і являє собою туристичну індустрію. Вона представлена сукупністю готелів та інших засобів розміщення, видами транспорту, підприємств громадського харчування, засобів розваги, об'єктів пізнавального, ділового, оздоровчого та іншого призначення, організацій, що здійснюють туроператорську і турагентську діяльність, а також установ, що надають екскурсійні послуги і послуги гідів-перекладачів.

Звідси формується інший термін, який виник паралельно туризму, – «виробничо-обслуговуючий процес», який характеризується як господарський, що протікає в межах галузі. Сама сфера туризму – це складна специфічна сфера ризикових ідей, до яких слід відносити фактори його діяльності. Вони безпосередньо залежать від економічної, політичної і соціальної стабільності в країні, наявності розвинутої інфраструктури та індустрії туризму [4]. Туристична індустрія реалізовує своїм потенційним клієнтам туристичні послуги.

Туристичну послугу можна розглядати, як комплексне поняття, що обумовлює сукупність цілеспрямованих дій у сфері обслуговування. Вона орієнтована на забезпечення і задоволення потреб туриста і екскурсанта, що відповідає цілям туризму, характеру та спрямованості туристичної послуги, туру і не суперечить загальнолюдським принципам моралі і доброго порядку.

Економіка і туризм це взаємопов'язані сфери виробничого комплексу, що представляють собою систему відносин, які виникають у цій галузі в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання результатів туристської діяльності. Економіка туристичної фірми виступає в якості сукупності факторів виробництва, фондів обігу і нематеріальних активів, доходів (прибутку), отриманих у результаті реалізації туристичного продукту та надання різних інших послуг.

В умовах ринкової економіки, розвиток туризму у світовому масштабі став активним і доступним у будь-якій країні світу. Інтерес представляють наявність у країнах рекреаційних ресурсів, капіталу, технологій, кадрового потенціалу, культурної спадщини людства. Міжнародний туризм відрізняється від інших галузей національної економіки наявністю природних та водних ресурсів, явищ природи, кліматичних умов, завдяки яким певні

регіони країни користуються значною популярністю. Він може розвиватися не тільки в соціально стабільних країнах, де сервісне обслуговування туристів знаходиться на середньому або високому рівні. У ряді країн, де цивілізаційні нововведення не так розвинені, так само, як і інфраструктура, туризм там приваблює клієнтів своєю унікальністю, дикістю природи, кліматом (Африка, Саудівська Аравія, Гренландія, острови з неактивним туристичним комплексом і т.д.), але такий туризм є фінансово затратним.

Дуже активно розвивається на світовому рівні міжнародний туризм, що визначає найбільший сектор сучасної економіки, який відіграє одну з головних ролей на світовій сцені, забезпечуючи десяту частину світового валового національного продукту. Ця галузь економіки розвивається швидкими темпами і стає найбільш важливим її сектором. Це одна з високоприбуткових і найбільш динамічно розвиваючих галузей, яка характеризується активним джерелом надходжень іноземної валюти і впливає на платіжний баланс країни. Крім впливу на економіку багатьох країн, міжнародний туризм також впливає на їх соціальне, культурне та екологічне середовище. Тому не випадково інтерес до цієї діяльності зростає з кожним роком, залучаючи до неї практично всі країни світу, в тому числі і Україну [5].

В останні роки у практиці міжнародного туризму швидкими темпами розвиваються його нові види такі, як: парадорес (сільський туризм), таймшер (це право одного з власників бути власником на використання самої власності впродовж відведеного йому проміжку часу) і транспортний туризм [6]. Нагальним є відмітити, що розвиток міжнародного туризму веде до активізації та ефективності економічної інфраструктури країни, промислового

комплексу країни, дає поштовх до міжнародної співпраці, забезпечує укладання контрактів на різні терміни та види надання послуг.

Основу світового туризму визначає розробка стратегії туристичної активності, яка полягає у створенні туристичної інфраструктури, оригінальної індустрії, створення національних парків і рекреаційних зон, залучення інвестицій і зростання кількості візитів у регіон.

Основу туристичної діяльності забезпечують підприємства туристичної галузі сфери обслуговування туристів. Туристична індустрія включає в себе цілу низку об'єктів туристичної інфраструктури, які спеціалізуються на своїх особливих функціях. Туристичні підприємства володіють правами юридичної особи, є самостійними господарюючими суб'єктами, що мають свій статут, права та обов'язки і виконують комерційні та науково-дослідні види діяльності, надають туристичні послуги з метою максимізації прибутку.

Діяльність підприємств туристичної індустрії повинна орієнтуватися на виконанні основних функцій, основними з яких є:

- організація забезпечення процесу формування туристичних груп, комплексних маршрутів на основі договорів про співпрацю між різними підприємствами туристичної сфери;
- виконання ролі посередника під час реалізації туристичних послуг, забезпечення транспортом, створення пакетів туристичних послуг;
- проведення операцій з обміну валют, страхування життя та майна тощо.

Основною функцією туристичних підприємств як складової туристичної індустрії є виробництво, надання та реалізація комплексного турпродукту.

Кожен турист, який відвідує нашу країну, бажає отримувати відповідні сервісні послуги європей-

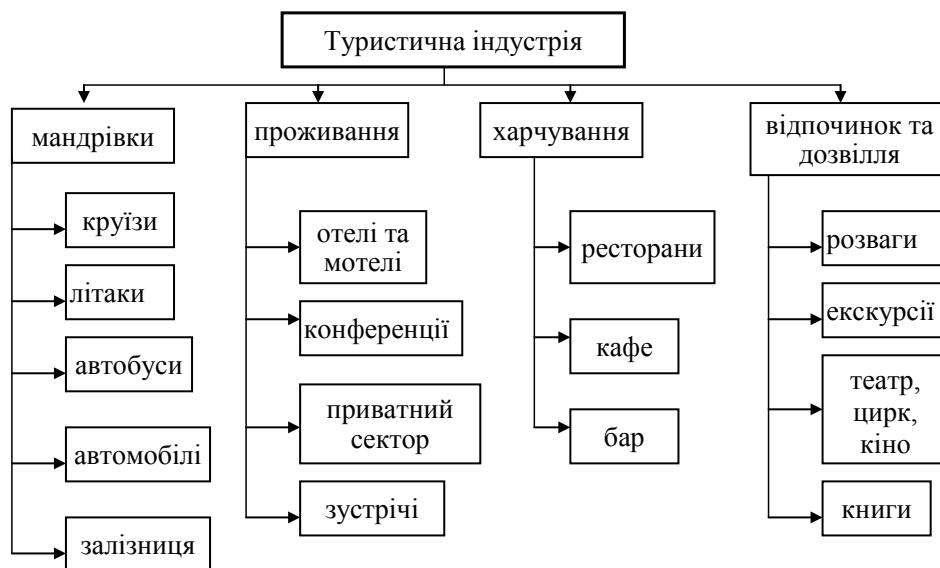

Рис. 1. Схема складових туристичної індустрії

ського рівня, до яких входять: організація самої подорожі, місця ночівлі, політика харчування та організація вільного часу (рис. 1).

Всі ці чотири складові забезпечують чотири різні за характером способів надання послуг туристичні підприємства, ефективність роботи яких складає враження у туристів про всю мандрівку. Механізм прийняття рішення про здійснення туристичної подорожі потенційним споживачем полягає у наступному поетапному шляху.

Насамперед споживачем обирається маршрут подорожі і транспорт, яким вона буде здійснюватись. До уваги беруться основні переваги різних видів транспорту, його функціональні можливості та цінова політика даної галузі. Після прийняття рішення по вибору транспорту клієнт повинен бути впевнений, що він зможе відпочити або провести ніч у сприйнятливих для нього умовах. Для цього він обирає той вид проживання, який йому підходить за багатьма параметрами: місце ночівлі, умови, які надає фірма, цінова політика тощо. Крім цього, важливе значення має проведення організаторами власне подорожі в плані інформаційної складової. Це можуть бути різного роду екскурсії, конференції, ділові зустрічі, на яких споживач зможе отримувати додаткові знання на тематику, яка є цікавою для туриста.

Значну увагу підприємства туристичної галузі повинні приділяти питанням організації харчування туристів. Тут на розгляд самих харчувальних закладів можливі варіанти надання своїх послуг у залежності від специфіки мандрівки. Якщо це поїздка, метою якої є знайомство з культурою народів, які проживають на території країни (Закарпаття, Гуцульщина, Лемківщина, тощо), то бажано частувати стравами з національним колоритом, характерними тільки для даного регіону, не хestуючи при цьому європейської. При здійсненні ділової поїздки, туристичні компанії можуть пропонувати пасажиром ділові сніданки та обіди, а також приймати замовлення на ділові вечері. Такий підхід буде вигідним для тур компаній і клієнтів. Можливо даний сервіс, який приносить задоволення своїм клієнтам, дозволить підвищити кількість вдало укладених контрактів.

Організаційна структура підприємств туристичної сфери має розглядатися як впорядкована сукупність елементів, що тісно взаємодіють між собою, забезпечуючи безперебійну ефективну діяльність підприємств туристичної галузі. Елементи структури включають у себе окремих працівників, різні служби та виконавчі підрозділи, які беруть участь у діяльності підприємства і виконують свої обов'язки згідно своїм посадам.

На формування організаційного-економічного механізму діяльності підприємств туристичного бізнесу мають вплив різномірні фактори і сфери діяльності. У першу чергу це структурні складові,

до яких наразі слід віднести визначення пріоритетів, їх взаємодію і можливі структурні зміни. Також слід враховувати організаційно-адміністративні механізми такі, як: інвестиційні програми, інноваційно-інвестиційна політика, ліцензування та стратегічне планування діяльності об'єкта. Третьою складовою має бути інформаційна сфера, до якої слід віднести різного роду рекламні заходи, проспекти, інформацію про транспорт, туристичні маршрути, маркетингові дослідження, організацію науково-технічної діяльності і т.п. Усі ці складові спираються на нормативно-правову базу запровадження туристичної діяльності в Україні або будь-якій іншій країні [6]. Функціонування підприємств туристичної галузі або будь-якого об'єкта, який бере участь в економічно-технічній сфері неможливо без обліку стабілізації і збалансованість роботи всіх елементів системи.

Разом із тим у розвитку туристично-рекреаційного комплексу ключовою є проблема недостатності інвестиційних ресурсів.

В основі всіх реформ і змін у галузі лежать принципи системності і багатофункціональності, останній із яких охоплює різні аспекти діяльності об'єкта, його стратегії і шляхи досягнення кінцевої мети.

Щодо державного регулювання, то для підвищення ефективності заходів державного регулювання макроекономічних процесів у туристичних регіонах потрібне застосування системного підходу до питань визначення стратегії розвитку та вироблення заходів впливу держави. У цих умовах загальноновизнаним і дієвим методом підтримки є розробка та реалізація національних і регіональних цільових програм, покликаних забезпечити розвиток тих, чи інших галузей економіки, що мають стратегічне значення для регіонів і країни в цілому. Також програмування доцільно доповнити прогнозуванням і моделюванням. Однак у кожному конкретному випадку прогнозування повинно включати в себе певні квантитативні цільові установки на перспективу, і серед них пріоритетне місце необхідно відвести кількісним показникам туристичного потоку та ємності і показникам завантаженості курортів та комплексу в цілому, а також наявним природним лікувальним і туристичним ресурсам. Слід вказати й на те, що важливою складовою державного регулювання туристичних послуг повинна стати також регіональна політика держави, спрямована на підтримку підприємницького сектору в рекреаційному і туристичному бізнесі.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, важливим напрямом макроекономічного регулювання розвитку підприємств туристичної галузі має стати створення і застосування законодавчої бази, здатної забезпечити умови для розвитку та функціонування різних напрямів туристичного бізнесу. При цьому економічне регулювання розвитку

даних підприємств слід реалізувати та виконувати за використання адаптивних технологій управління, які здатні за рахунок постійного комбінування складу туристичних інструментів забезпечувати дієвість та результативність провадження регіональної політики відтворення туристичного продукту у межах будь-якого регіону. Для забезпечення економічної безпеки в регіонах необхідною умовою має стати інтеграція потенціалу рекреаційно-туристичного зростання до сукупних ресурсів, резервів і можливостей національного господарства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Киптенко В.К. Менеджмент туризму. Учень. – К.: Знання, 2010.
2. Борисов К.Г. Международный туризм и право: учеб. пособие для вузов / К.Г. Борисов. – М.: Нимп, 2001. – С. 30-32.
3. Биржаков М.Б. Введение в туризм: учебник / М.Б. Биржаков. – Изд. 6-е, перераб и доп. – СПб.: «Издательский дом Герда», 2004. – С. 69.
4. Борисов К.Г. Международный туризм и право: учеб. пособие для вузов / К.Г. Борисов. – М.: Нимп, 2001. – С. 30-32.
5. Квартальнов В.А. Международный туризм: политика развития: учеб. пособие / В.А. Квартальнов. – М.: Советский спорт, 2003 – С. 143-145.
6. Чорненко Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2006. – 264 с.
7. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія дослідження: Монографія [Текст] / В.І. Чужиков. – Київ; КНЕУ МОН України, 2008. – 272 с.
8. Микитенко В.В. Українська економіка в контексті транснаціоналізації світогосподарської системи [Текст] / Микитенко В.В. // Матеріали Міжнародної наукової конференції «Розвиток продуктивних сил України: від В.І. Вернадського до сьогодні» м. Київ 20.03.2009 р. – У 3-х частинах / РВПС України НАНУ. – К.: РВПС України НАНУ, 2009. – Ч. 3 – С. 329-332.

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МАТЕРІЇ РЕГІОНУ

ANALYSIS OF METHODS OF EVALUATION OF INVESTMENT AND INNOVATIVE FUNCTIONING OF MATTER IN THE REGION

У статті визначено необхідність оцінки інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України у сучасних умовах кризового розвитку держави. Наведена класифікація методів оцінки інвестиційно-інноваційного розвитку регіону. Надана критична оцінка методам оцінки інвестиційного розвитку регіону, методам оцінки інноваційного розвитку регіону, методам оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку регіону. Наведено перспективи подальших досліджень у рамках даної наукової проблематики.

Ключові слова: метод, оцінка, підхід, регіон, розвиток, інвестиції, інвестиційний розвиток, інновації, інноваційний розвиток.

В статье определена необходимость оценки инвестиционно-инновационного развития регионов Украины в современных условиях кризисного развития государства. Приведена классификация методов оценки инвестиционно-инновационного развития региона. Дана критическая оценка методам оценки инвестиционного развития региона, методам оценки инновационного развития

региона, методам оценки инвестиционно-инновационного развития региона. Приведены перспективы дальнейших исследований в рамках данной научной проблематики.

Ключевые слова: метод, оценка, подход, регион, развитие, инвестиции, инвестиционно-инновационное развитие, инвестиционно-инновационное развитие, инновации, инновационное развитие.

The article outlines the necessity in assessment of investment and innovative development of Ukrainian regions in the modern terms of crisis state development. The classification of methods used for the assessment of investment and innovative development of the region is provided. The critical assessment of the methods mentioned above as well as methods used for the assessment of investment and innovative development of the region independently is also provided. Finally, the further prospects of the research in this scientific area are offered.

Key words: method, assessment, approach, region, development, investments, investment development, investment and innovative development, innovations, innovative development.

УДК 332.1

Зубков Р.С.

к.е.н., старший викладач кафедри економіки і підприємництва
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Вищого навчального закладу
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Постановка проблеми. Говорячи про методи (підходи) оцінки інвестиційно-інноваційного розвитку матерії регіону, можемо виділити три їх групи: з акцентом на інноваційний розвиток регіону; з акцентом на інвестиційний розвиток регіону; з

акцентом на інвестиційно-інноваційний розвиток регіону.

Необхідно зазначити, що перша група методів, досліджуючи досить детально складові інноваційного розвитку регіону, або не приділяє достатньо